

Jørgen Nielsen

Lærervejledning

til

”Roskilde Kro. 500 år ved landevejen”

Albertslund Lokalhistoriske Forening

Forord

Denne vejledning er til inspiration, når man i skolen beskæftiger sig med Roskilde Kro i fortid og nutid. Nogle opgaver kræver søgning i bogens tekst, så det egner sig til elever fra 7. klasse. Andre opgaver handler om bogens billeder, så det kan bruges på lavere klassetrin. Der er et forslag til ekskursion til området og nogle ideer til søgning på nettet, hvor der findes en del lokalhistorisk stof foruden bogen om Roskilde Kro som e-bog og denne lærervejledning.

1. Opgaver til bogens tekst og billeder

Hvorfor ligger kroen, hvor den ligger?

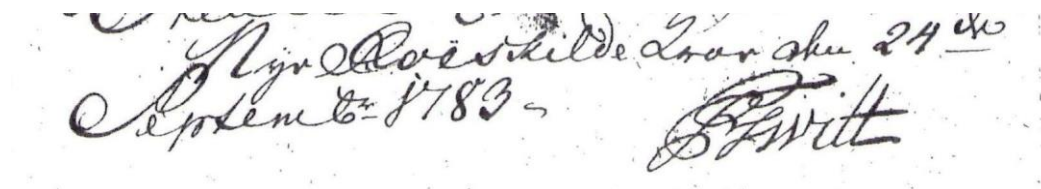
(Find svaret i bogens afsnit "Kroen ved den gamle landevej", side 8)

Kongeligt besøg

Vi ved, at kong Chr. 7. gjorde ophold på Roskilde Kro. (Se side 11). Efter årstallet for kongens ophold kan vi besvare spørgsmålet: Hvilken kro havde æren af Chr. 7.s besøg. Den ældste kro ved Gl. Landevej (før 1770) eller den nye kro ved den nye landevej, Roskildevej (efter 1770)?

Kan man læse, hvad de skrev for 200 år siden?

I bogen er kromand Witts underskrift, da kroen er bygget ved Roskildevej. Prøv at se på, hvad han kalder Roskilde Kro. (Nye Roskilde Kro). Hvilket år er dette skrevet?(Side 22).

Med arkæologen på arbejde

Find "arkæologi" i emneregistret bagest i bogen og gå til siden med "Arkæologens fund". Hvordan har arkæologen fundet gamle mønter i jorden ved Roskilde Kro? Hvilke fund er mest interessante efter din mening?

Billeder fra kroens have før og nu

Billedbeskrivelser. Billeder side 51, 57, 64, 112, 116 og 118.

Børn på kroen

Der har altid været børn på kroen til forskellige arrangementer eller aktiviteter. Se billederne side 53, 54, 64, 71, 93, 94, 95, 113, 114, 115 og 119. Hvad sker der?

Grundlov gav folkestyre i 1849

Hvad betød den nye grundlov for Roskilde Kro? (Se emneregistret: Folkestyre)

Roskildevej: Fra grus til brosten og senere cement og nu asfalt

Flere af bogens billeder viser, hvordan Roskildevej har været tidligere. Se omslagets billede og billede på side 39 og side 56.

Billederne kan også vise vejens udvidelse, som betød, at krobygningen måtte rives ned i 1940 og erstattes af den langt mindre, som vi har i dag. Se billeder side 23 og 76.

Kroen under besættelsen

Hvordan påvirkede besættelsen 1940-45 kroens aktiviteter? Se i registret under "Besættelsestiden".

Søndagsudflugten

Dette afsnit giver oplysninger om familiers udflugt til kroen i 1920-50. Hvilken trafik var der på Roskildevej dengang? (Side 64)

Lyde fra Roskilde Kro

Kaj B. Rasmussen (født 1909) huskede Roskilde Kro fra sin barndom som søn af en købmand på Roskildevej. I personregistret under hans navn står henvisninger til hans erindringer om kobrøl m.m.

Langt senere var der andre lyde fra kroen. Se side 96 og 97.

Barn på kroen 1950-52

Hvad oplevede Erik Bang Dahl, da han boede på kroen? På gårdspladsen, i køkkenet og i krohaven, der i 1950 lå på nordsiden af Roskildevej ved den vestlige bygning, hvor der nu er en lille skov. (Side 79-81).

Wittrup Motel

Hvilken forbindelse er der mellem Roskilde Kro og Wittrup Motel? Se personregistret: Oscar Wittrup og Sallie Zimmerhackel. (tekst og billeder side 75 og 88).

Roskilde Kro til salg

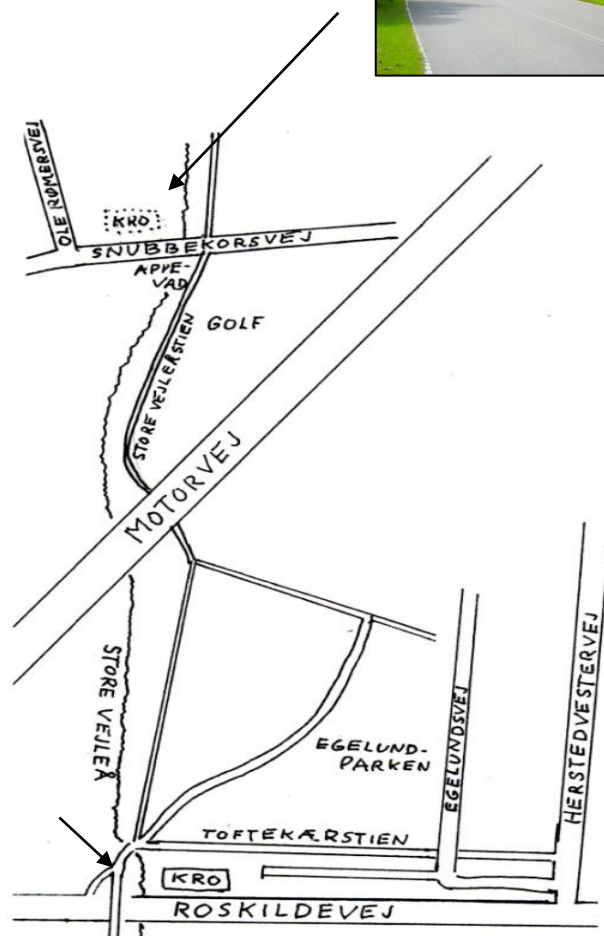
Hvorfor blev kroen sat til salg i 2010? Se bogens afsnit "Roskilde Kro til salg".

Hvem ejer kroen i dag? (Side 127, 128 og 136)

2. Forslag til ekskursion

Jagten på et årstal

Der er intet årstal på Roskilde Kros bygninger, men går man til kroens vestlige bygning, fører en trappe ned til St. Vejleå. Her er det årstal, der viser, hvornår denne bro blev bygget over åen, da Roskildevej blev anlagt, og Roskilde Kro blev bygget.

1772

I krohaven kan man bruge den nye bålhytte, ligesom madpakkehytterne i Vestskoven. Vil man videre, måske på cykel, fører den asfalterede vej gennem Egelundparken og videre til den gamle landevej (nu Snubbekorsvej), hvor der er en historisk tavle med oplysninger. Her fra det gamle vadested ses det sted, hvor den første kro lå. (Nærmere oplysninger i bogens afsnit "Fra den ene kro til den anden".

Emnet "gamle landeveje og milepælene" kan konkretiseres ved et besøg på Kroppedal Museum. Uden for museet står en af ældste milepæle. Er museet åbent, kan man her se en milevogn og få mere viden om Ole Rømers opmålinger og forskning.

En milesten fra 1751 står ved Kroppedal Museum. De tre skålformede fordybninger viser, at det er en trekvart-milesten. Mellem København og Roskilde (ca. 4 mil) har der stået fire af disse milesten. To af stenene er bevaret. Den ene stod ved Trippendals Galge (1 $\frac{3}{4}$ mil) og den anden syd for Sengeløse (2 $\frac{3}{4}$ mil).

En meget flot, nyrestaureret milesten står på Roskildevej mellem Hveen Boulevard og Halland Boulevard. Der er et billede af den i bogen.

3. Søgning på internettet

Roskilde Kro på film fra året 1926. Søg google "Balladen på Roskilde Kro". Eller

<http://filmcentralen.dk/museum/danmark-paa-film/klip/ballade-pa-roskilde> (søg under år 1926). Hvad viser filmen om Roskilde Kro anno 1926? (Bygninger, indgange, krohaven, Roskildevej)

Søg oplysninger om de foreninger, der bruger Roskilde Kro lige nu, f.eks. www.agamerz.dk og www.albertslund-spejder.dk

Besøg Kroppedals hjemmeside: www.kroppedal.dk. Her er vejledning til udstillinger og tilmelding til skoleaktiviteter fx "Bliv vikingebrobygger for en dag". Under "Besøg arkiverne" findes oversigt over historiske steder og billedarkiv, desuden hele bogen om Roskilde Kro og denne lærervejledning.

Skriv "Roskilde Kro" på Google og se, hvad der kommer frem: kroens historie og Roskildevejens historie.

Søg på google "milepæle" og find billede af de første milepæle på nettet og i bogen. Gamle mål. Før sagde man "milevidt" og "alenlang", nu siger man måske "megastort". Under "gamle mål" kan man på nettet finde de gamle længdemål: mil, favn, fod, alen m.fl.

4. Den gamle kro var bondegård, hotel og restaurant.

Herunder er en skitse over kroens bygninger i 1848. Der er sat tal på elleve bygninger. Fra et gammelt dokument har vi den følgende beskrivelse:

1. *En grundmuret 2 etages bygning* med vinkeltag og teglhængt, $49\frac{1}{2}$ alen lang, 20 alen dyb og inddelt i 24 spærfag, indrettet til beboelse og krohold. I stuen er 7 værelser, 1 korridor, alle med gipslofter og betrukne vægge samt en krostue uden betrukne vægge, hertil køkken med koge- og stegeindretning samt pige- og spisekammer. Under størstedelen af bygningen er en kælder med forskellige afdelinger. Fra den østre gavl er en opgang til en forstue, hvorfra en trappe til 1. sal. Heri en korridor med 11 forskellige værelser med gipslofter, gesimser samt tapetserede dels pudsede vægge. I denne bygning er 49 fag dobbelte og 4 fag enkelte vinduer, og i samme fyldningsdøre med indstukne låse og messingbeslag og uden for bygningen er en liden altan og 2 bislag.

2. *En bygning i vester af grundmur*, vinkeltag og teglhængt, 34 alen lang og 16 alen dyb, inddelt i 16 spærfag og indrettet til beboelseslejlighed og brænderi. I samme er 5 værelser med gipslofter og pudsede vægge samt et uden pudsede vægge, samt et køkken og et spisekammer. I enden af samme bygning en liden kælder. Hertil hører et komplet brænderi med inventarium samt kobberplade med indretning, de fornødne kar og over samme bygning dobbelte sæd- og maltlofter.

3. *En tilstødende grundmuret bygning*, 2 etager høj med vinkeltag og teglhængt, $35\frac{3}{4}$ alen lang og 16 alen dyb, inddelt i 24 spærfag og indrettet forneden med stald for 64 høveder med fornødne båse og krybber. Over denne bygning er et maltgøreri og ovenover samme et kornmagasin.

4 og 5. *To udflytterhuse* af mur- og bindingsværk samt stråtækket, hvoraf det ene er $22\frac{1}{4}$ alen langt og 10 alen dybt, til en beboelse af en familie med 3 værelser og et køkken samt spisekammer og brændehus. Det andet 22 alen langt og $10\frac{1}{4}$ alen bredt bebos af en familie. Heri er 3 værelser samt et køkken og tørvehus. I disse bygninger er de fornødne døre, vinduer med beslag samt jernvindovne og 2 bilæggerovne. Ved bygningerne er et stråtækket tagværk, på overfladen indrettet til lo- og sædelade.

6. *En bygning i nord*, 1 etage høj af grundmur med vinkelstråtag $53\frac{3}{4}$ alen lang og 18 alen dyb, indrettet med 29 spærfag og indrettet til hestestald for 12 heste med spiltov, støbte jernkrybber og jernhække; et sele- og karlekammer med bræddelofter og udrappede vægge. Hertil tærskelo og 2 lader.

7. *En bygning i øster af grundmur*, 1 etage høj, med vinkeltag og stråtækt, 62 alen lang, 14 alen dyb, inddelt i 33 spærfag og indrettet i den ene ende til beboelse med 3 værelser, et køkken og et vaskehus med indmuret kobberkedel samt rullestue og en bageovn med jerndøre. I værelserne er pudsede vægge, gipslofter samt fodpanel og brystlister. I samme er et tørve- og brændehus, en

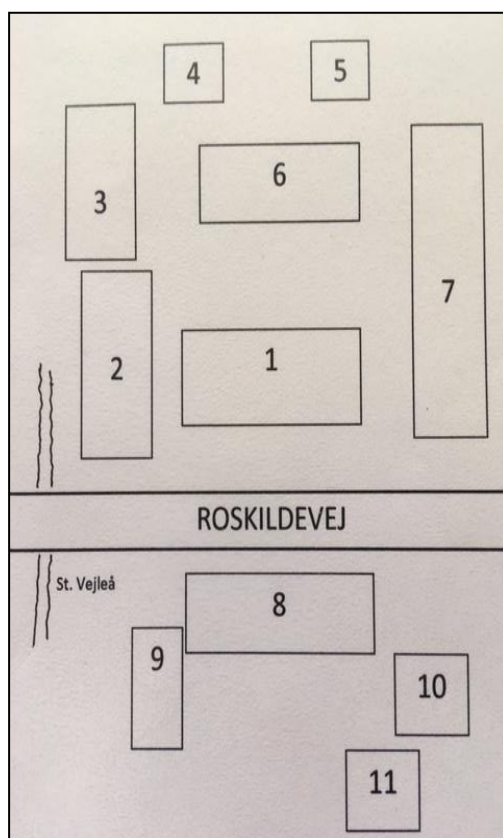
vognport, tærskelo, et hønse- og huggehus samt staldrum til 20 hølveder. Over denne bygning er bræddeloft og på samme 3 tagkvister. Til bygningen hører en rummelig, brolagt gårdsplads, hvortil hører 2 indkørselsporte.

8. *En rejsestald* beliggende i den søndre side af landevejen af mur- og bindingsværk, 40 alen lang og 15 alen dyb med vinkeltag og stråttækt, inddelt i 18 spærfag med bræddeloft over det hele.

9. På vestre side af samme en halvtagsbygning af samme længde som foregående og 6 alen dyb, indrettet til hestestald for 16 heste samt et brænde- og tørvehus samt lokum. Uden for denne bygning er en træsat brønd med opstander og jernpumperedskab.

10. *En bygning* af mur- og bindingsværk med vinkeltag og stråttækket, 13½ alen lang og 12½ alen dyb, inddelt i 7 spærfag. Heri er en vognport og et magasin. Over samme er bræddeloft. En baggård med 2 træbesatte brønde med pumperedskaber

11. Et lokum af mur- og bindingsværk i 2 afdelinger.

Forslag til undervisning om krobygningerne gennem tiden

Får eleverne skitsen med bygninger med tal, kunne de få listen over bygninger, hvor læreren har slettet tallene, så eleverne selv sætter tal ind. Formålet ved disse øvelser er, at det bliver konkret, hvor livligt et sted kroen var. Her var meget i gang og mange i arbejde.

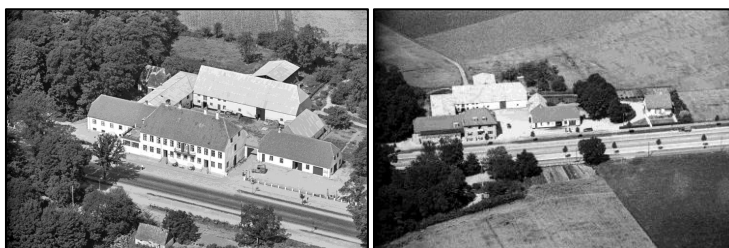
Se på tegningen. Sæt numre efter herunder:

Krostuer, beboelse og køkken (Nr.)
Brænderi og beboelse (Nr.)
Halvtag til 16 heste (Nr.)
Magasin (Nr.)
Lokum (Nr.)
Beboelse, køkken, vaskehus, hønsehus,
tørve- og brændehus (Nr.)
Stald til 12 heste (Nr.)
Stald til 64 kreaturer. Kornloft (Nr.)
Beboelse (Nr.)
Beboelse (Nr.)
Rejsestald (Nr.)

Kroen blev mindre og Roskildevej blev bredere

Sammenlign billeder af kroen. Bogens luftfotografier af kroen i 1930'erne og efter 1940, kan give stof til sammenligning. Hvilke bygninger blev revet ned i 1940? Sammenlign den nye krobygning med den tidligere. (Den er betydelig mindre).

Et foto fra 1936 og efter ombygning i 1940:

5. Roskilde Kro er foreningernes hus

På side 102 og 103 ses en oversigt over de foreninger, der lige nu bruger Roskilde Kro. Hvilke foreninger ses på disse billeder?

